

ת"פ 16917/07/16 - מדינת ישראל נגד סני זכאי

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 16917-07-16 מדינת ישראל נ' זכאי

בפני
מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים
(פלילי)

המאשימה

נגד

סני זכאי

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד ליאור כהנא

גזר דין

הרקע וכתב האישום

1. הנאשם הודה והורשע בכתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה בעניין העונש, בעבירות אלו: נהיגה ללא רשיון נהיגה תקף - עבירה לפי סעיף 10 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"ב-1961 (להלן: הפקודה) בצירוף סעיף 62 לפקודה; הפרת הוראת תמרור - עבירה לפי סעיף 63(8) לפקודה; סירוב לבדיקת שכרות - עבירה לפי סעיף 64ד' בצירוף סעיף 62(3) לפקודה; מעשי פזיזות ורשלנות - עבירה לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: החוק); והפרעה לשוטר במילוי תפקידו - עבירה לפי סעיף 275 לחוק.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 7.6.16 בסביבות השעה 21:00 רכב הנאשם על אופנוע יחד עם אחר ברחוב בית הדפוס בירושלים. שני שוטרים שנסעו בניידת כרוזו לנאשם לעצור בצד לצורך בדיקה. הנאשם המשיך בנסיעה, כאשר השוטרים ממשיכים בכריזה ואחד מהם מסמן בידו לנאשם לעצור. השוטרים הגבירו את מהירות נסיעתם כדי לעצור במקביל לאופנוע, אך הנאשם המשיך בנסיעה. השוטרים הגיעו למצב בו נסעו במקביל לאופנוע, פתחו את חלון הניידת וצעקו לנאשם לעצור, אולם הנאשם המשיך בנסיעה מהירה ואף כיוון את האופנוע למסלול נסיעת הניידת וגרם לה לבלום. הנאשם המשיך בנסיעה מהירה כשהוא עובר בצומת וכמעט פוגע בהולכי רגל שחצו את הכביש, עובר ברמזור אדום באופן שכלי הרב שעברו בצומת נדרשו לבלום כדי לא לפגוע בו, ועובר שוב ברמזור אדום. השוטרים הצליחו לנסוע פעם נוספת במקביל לאופנוע, וצעקו לנאשם לעצור בצד, אך הוא המשיך בנסיעה ופגע במראה צדדית של הניידת. הנאשם עלה על פסי הרכבת הקלה ונסע עליהם, וחמק מנסיון חסימה של הניידת. הוא המשיך בנסיעה מהירה וביצע פניית פרסה במקום שהיה בו תמרור האוסר זאת. במקומות שונים במהלך נסיעתו גרם לכלי רכב לבלום כדי שלא להיפגע ממנו. הניידת הצליחה לעקוף את הנאשם בצומת הרחובות שדרות הרצל - רבין, ועמדה במקום. מייד לאחר מכן הגיע הנאשם ופגע בניידת מאחור. הנוסע האחר ירד מהאופנוע והנאשם המשיך בנסיעה בכביש בגין, כשהוא עובר פעם נוספת ברמזור אדום. בשלב זה הצטרפה למרדף ניידת נוספת, שגם בה הופעלו אורות, סירנה וכריזה

לנאשם לעצור. הנאשם המשיך בנסיעה מהירה, עבר מנתיב לנתיב וגרם למכוניות אחרות לסטות מדרכן ולבלום. בצומת הרחובות הרוזמרין - המור עבר פעם נוספת באור אדום. כשנכנס לרחוב מעגלי ללא מוצא חסמה אחת הניידות את הדרך, השוטר עמד והחזיק באקדח, הנאשם איבד שיווי משקל ומיד לאחר מכן נעצר. בסך הכל התנהל המרדף לאורך 11 ק"מ. לאחר מעצרו של הנאשם הוא הובא למשרדי אגף התנועה לצורך בדיקת שכרות, ונדרש לתת דגימת שתן לאיתור שרידי סמים, אך סירב לכך. כל זאת עשה הנאשם כאשר לא היה לו רשיון נהיגה בתוקף.

תסקירי שירות המבחן

2. בתקופת הליכי המשפט והמעצר הוגשו מספר תסקירי מעצר, וכן תסקירים לעונש. בתסקירים תואר הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם, שלא אפרט כאן בשל צנעת הפרט. אציין, עם זאת, כי הנאשם סיים לימודים בבית הספר בית הצייר בירושלים, התגייס לצה"ל במסלול מיוחד וסיים לאחר שנתיים כמקובל במסלול זה. מאז שחרורו עבד באולם אירועים וכן כעוזר נהג בקו חלוקה ותמך כלכלית במשפחתו. הוא הופנה לשירות המבחן בשנת 2012 בשל עבירת אלימות, וגילה שיתוף פעולה מלא. לנאשם רישום פלילי הכולל תיק ללא הרשעה בבית משפט לנוער, שבגינו ביצע של"צ, וכן הרשעה בעבירות של נהיגה ללא רשיון נהיגה שבגינה הוטלו עליו מאסר על תנאי ופסילה.

3. בשנה שקדמה להגשת התסקיר השתמש הנאשם בסמים, ובתסקירים שהוגשו תואר כי המשיך להשתמש בסמים בתקופה בה שהה במעצר בית, והכחיש צורך בטיפול בהתמכרות. בתסקיר מיום 2.2.17 סברה קצינת המבחן כי ההליכים המשפטיים המתנהלים נגד הנאשם, מעצר הבית הממושך בו היה נתון והשלכותיו היוו עבורו גורם הרתעתי, ממתן ומציב גבולות. לפיכך המליצה לדחות את הטיעונים לעונש בשלושה חודשים על מנת לבחון אפשרויות סיוע ולעקוב אחר הנאשם. ההמלצה התקבלה, והטיעונים לעונש נדחו. בתסקיר משלים מיום 2.4.17 תואר כי הנאשם שולב בקבוצה טיפולית ומשתף פעולה באופן מלא, וכן מוסר בדיקות שתן תקופתיות שנמצאו נקיות. הומלץ לאפשר לנאשם לצאת לעבודה, ולאחר תהליך של בדיקת מפקחים ומקום העבודה, הנאשם אכן השתלב במקום עבודה. התסקיר מיום 12.7.17 העיד על שינוי משמעותי שעבר הנאשם. הוא סיים את מסגרת הקבוצה הטיפולית תוך שיתוף פעולה מלא, ונשקלה אפשרות לשלבו בקבוצה נוספת. כמו כן החל לעבוד ברשת מזון מהיר, ותואר על ידי מעסיקו כמתמיד, עובד כראוי, לוקח אחריות ויוזמה. המעקב השוטף העיד על כך שהנאשם הפסיק להשתמש בסמים, והוא לא עבר עבירות נוספות מאז מעצרו. קצינת המבחן תיארה את התנהלותו של הנאשם בתקופה שקדמה לכתב האישום על רקע קשיים שונים שהביאו להתחברותו לחברה שולית. באשר לעתיד, נכתב בתסקיר כך:

"לאור קבלת האחריות והבעת החרטה, העובדה כי מדובר בבחור צעיר, אשר נמצא כיום בתהליך של טיפול וגילוי מודעות, לאור התהליך הטיפולי בו נמצא בתקופה האחרונה בחייו, כאשר נראה כי נמצא כיום בתהליך חיובי של שיקום ולקיחת אחריות, והתרשמותו מרגרסיה אשר עלולה להיגרם לו ולנסיגה שתחבל במצבו, במידה ויוטל עליו עונש מחמיר של מאסר, ובשל ההשלכות הפוגעניות אשר עלולות להיגרם לו בשל החשיפה לערכים השוליים והעברייניים במאפיינים את האוירה השלילית בכלא, אשר יפגעו בהמשך ההתפתחות התקינה של חייו, נמליץ... להימנע מהטלת עונש מאסר עליו. במידה ובית המשפט יראה לנכון בכל זאת להטיל עליו עונש מאסר, נמליץ כי הוא יהיה לתקופה קצרה ככל שניתן וירוצה בדרך של עבודות שירות...."

טיעוני הצדדים

4. ב"כ המאשימה הגישה את גיליון הרישום הפלילי של הנאשם וכן את הכרעת הדין וגזר הדין בתיק תת"ע 715-12-13, בו הודה הנאשם בעבירה של נהיגה לא מורשית באופנוע ונדון לעונש הכולל מאסר על תנאי לארבעה חודשים, שהוא בר הפעלה בתיק זה. היא טענה כי הנאשם פגע בערכים החברתיים של שמירה על ביטחונם של המשתמשים בדרך וכיבוד רשויות האכיפה, וציינה כי השוטרים דלקו אחר הנאשם וניסו שוב ושוב לעצרו, וכי הנאשם סיכן את השוטרים ועוברי הדרך ויצר סכנה ממשית ומוחשית. התובעת הוסיפה בעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כי האירוע התרחש בשעת ערב מאוחרת שבה תנועה ערה, המרדף נערך לאורך 11 ק"מ ושוטר נדרש לשלוף את נשקו במטרה לעצור את הנאשם. היא התייחסה גם לנזק שנגרם, לפגיעה שעלולה היתה להיגרם לשוטרים ולאזרחים כתוצאה ממעשי הנאשם. ב"כ המאשימה העלתה אפשרות שהנאשם היה שיכור בעת ביצוע העבירה (עובדה המתיישבת עם סירובו לבדיקת שכרות). היא הפנתה לפסיקה וביקשה לקבוע מתחם ענישה הולם הנע בין 12 לבין 24 חודשי מאסר בפועל.

באשר לעונש במסגרת המתחם, טענה ב"כ המאשימה כי יש להתחשב בהודאתו של הנאשם אשר חסכה זמן שיפוטי, בגילו הצעיר ובעברו הפלילי והתחבורתי. לטענתה הנאשם מצוי בחלק העליון של מתחם הענישה, והיא ביקשה להטיל עליו עשרים וארבעה חודשי מאסר בפועל, להפעיל את המאסר המותנה נגדו ולגזור עליו גם מאסר על תנאי וקנס.

5. ב"כ הנאשם לא חלק על חומרת מעשיו של הנאשם, אך טען כי יש לייחס משקל מרכזי לתהליך השינוי שעבר על הנאשם; תהליך שתחילתו מתוך שכנוע פנימי של הנאשם ולכן סיכויי טובים. הוא הוסיף כי המטרה של מניעת חזרה על ביצוע העבירות תושג על ידי התהליך הטיפולי, ולהשגת מטרה זו אין צורך במאסר לתקופה של שנתיים כפי שביקשה המאשימה. הוא טען כי הנאשם עושה מאמצים לשנות מסלול ולעלות על דרך הישר, ועונש שמאסר יביא להחזרתו לאחור, לקבע את המצב הקודם ולא לאפשר לו להפוך לגורם חיובי בחברה.

עוד טען הסניגור כי מתחם הענישה העולה מהפסיקה נמוך מזה שטענה לו המאשימה והציג מספר פסקי דין התומכים בעמדתו. הוא התייחס לכך שלא היה נסיון מצד הנאשם לתקוף את השוטרים, וכן לעובדה שהנאשם קיבל רשיון נהיגה על אופנוע כבד יום אחד לאחר שביצע את העבירה נשוא תיק התעבורה שבו הוטל עליו המאסר המותנה. לטענתו עונשו של הנאשם היה קל בהרבה אילו היה מיוצג באותו תיק, והפעלת המאסר המותנה כיום אינה צודקת. ב"כ הנאשם התייחס גם לכך שהנאשם שהה תקופה ארוכה במעצר בית, חלק ניכר ממנה ללא התאווורות וללא יציאה לעבודה, בתנאים קשים. הוא ביקש להעדיף את שיקולי השיקום ולהטיל על הנאשם של"צ ממושך.

מתחם העונש ההולם

5. הערכים שנפגעו כתוצאה מהאירוע נשוא כתב האישום הם בראש ובראשונה שלום הציבור ובטחונם האישי, כאשר התנהגותו של הנאשם העמידה בסכנה את עוברי הדרך ואת השוטרים המעורבים. בנוסף נפגעו גם העקרונות של שלטון החוק וחובת הציות לאוכפי החוק.

באשר לרמת הענישה הנוהגת, כל אחד מהצדדים הפנה לפסיקה שתמכה בעמדתו. אתייחס לפסקי הדין העיקריים אליהם הפנו הצדדים:

- בע"פ 8704/08, **סמי הייב נ' מדינת ישראל** [6.4.09] נדחה ערעורם של שני מעורבים במרדף שלא שמעו להוראות שוטרים, לאחר שהוטלו עליהם עונשים שכללו 12 ו-20 חודשי מאסר בפועל. עם זאת, באותו מקרה הנאשמים עצרו את רכבם, הסיטו את הרכב כנגד ניידת המשטרה ונוצר עימות פיזי בין המערערים לבין השוטרים, שבגינו הורשעו המערערים גם בעבירה של תקיפת שוטר.
- בת"פ (נצ') 36491-09-12, **מדינת ישראל נ' עומר הייב** [3.3.13] נקבע מתחם לעבירות דומות הנע בין שבעה לבין עשרים חודשי מאסר בפועל בצירוף פסילת רשיון. הנאשם שהיה בעל עבר משמעותי ומכביד, הן בעבירות פליליות והן בעבירות תעבורה, ואשר התסקיר בעניינו היה שלילי, נדון ל-18 חודשי מאסר בפועל.
- בת"פ (רמ') 41364-07-14, **משטרת ישראל נ' סלח אבו סלימאן** [10.9.15] נדון אירוע דומה אם כי בנסיבות קלות מעט מאלה שבפני, נקבע מתחם שבין של"צ ל-12 חודשי מאסר בפועל, והנאשם נדון לארבעה חודשי מאסר בעבודות שירות ועונשים נוספים.
- בת"פ (טב') 21607-03-15, **משטרת ישראל נ' עמאר חסן** [5.6.16] הורשע הנאשם בעבירות דומות לאחר מרדף שכלל חציית מספר רמזורים אדומים, פריצת מחסום משטרת וועוד, כאשר הנאשם שיכור. נקבע מתחם שבין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות לבין 12 חודשי מאסר בפועל, והנאשם נדון לארבעה חודשי מאסר בעבודות שירות.
- בפ"ל 3276-09-14 (תעבורה ירושלים), **מדינת ישראל נ' מוחמד דיאב** [29.3.17], היה הנאשם מעורב במרדף חמור וממושך שכלל גם עליה למדרכה שעליה הלכו הולכי רגל, ונדון לשישה חודשי מאסר בעבודות שירות, כאשר גם המאשימה לא ביקשה להטיל על הנאשם מאסר ממש.
- בעניין חיים (ת"פ (י-ם) 3994-01-13, [14.11.15] **מדינת ישראל נ' בנימין חיים**; ע"פ (י-ם) 51132-01-16, **בנימין חיים נ' מדינת ישראל** [18.7.16]) הורשע הנאשם לאחר שמיעת הוכחות בעבירות דומות, ונדון בבית משפט השלום לחמישה חודשי מאסר בעבודות שירות ועונשים נוספים. בערעור שהוגש אושר המתחם שנקבע בבית משפט השלום, הנע בין מספר חודשי מאסר שניתן לרצות בעבודות שירות לבין 24 חודשים. בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור על חומרת העונש, בהתייחסו גם לשיקולים של שיקום, וצמצם את תקופת עבודות השירות מחמישה חודשים לחודשיים וחצי. באותו מקרה התקיימו נסיבות מקלות שאינן קיימות במקרה שבפני: המערער היה אדם מבוגר, ללא עבר פלילי כלל ונסיבותיו האישיות היו קשות. אך מנגד, לא התקיימו נסיבות מקלות אחרות, הקיימות לגבי הנאשם שבפני: בעניין חיים הנאשם לא נטל אחריות מלאה, והליך השיקום שם היה בתחילתו, כאשר הנאשם רק החל להשתתף בקבוצה טיפולית. ככלל, נראה כי באותו מקרה גם הצורך בשיקום היה ברור פחות, לנוכח העובדה שהנאשם שם היה אדם מבוגר ללא עבר פלילי. כאמור, בית המשפט המחוזי הפחית בעונשו של המערער והעמידו על שניים וחצי חודשי עבודות שירות, בצירוף עונשים נוספים.
- לנוכח כל המתואר אני קובעת את מתחם הענישה בתיק שבפני בטווח שבין חמישה לעשרים וארבעה חודשי מאסר בפועל, בצירוף פסילת רשיון נהיגה ועונשים נוספים.

העונש הראוי במקרה זה

6. המאשימה ביקשה לקבוע את עונשו של הנאשם ברף הגבוה של המתחם. אינני מקבלת עמדה זו.

הנאשם שבפני הוא צעיר יליד 1995, שגדל בסביבה לא קלה. לחובתו עבר פלילי ותעבורתי מתון ולא מכביד במיוחד. העבירות שבוצעו על ידו אכן חמורות ויצרו סיכון לעוברי הדרך, אולם בפועל סיכון זה לא התממש ולא נגרם כל נזק גוף. גם נזקי הרכוש היו מצומצמים ביותר. הנאשם הודה, חסך זמן שיפוטי ונטל אחריות מלאה. בנסיבות אלו אני סבורה שהעונש הראוי מצוי בתחום הבינוני - נמוך של המתחם, ולא כפי שנטען. כך שעל פי שורת הדין היה מקום לגזור על הנאשם עונש מאסר לתקופה של כשנה.

7. אולם בכך לא תם הדיון בעניינו של הנאשם שבפני. שכן סעיף 40ד' לחוק העונשין מאפשר לחרוג ממתחם העונש ההולם, ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקום, אם מצא בית המשפט "כי **הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש כי ישתקם**".

מסדרת התסקירים שהוגשו בתיק זה (כולל תיק המעצר המקביל) עולה כי בתחילת ההליכים נהג הנאשם להשתמש בסמים והכחיש את הצורך בהליך טיפולי כלשהו, ואילו לקראת סיום ההליכים עמד הנאשם בעיצומו של הליך טיפולי, הכולל מפגשים בהם השתתף תוך שיתוף פעולה, ונקיון בסמים על פי תוצאות הבדיקות התקופתיות שביצע. מדובר, איפוא, בהליך משמעותי שעבר הנאשם. הנאשם יליד 1995, כיום כבן 22. בתסקירים פורטו קשיים עמם נדרש הנאשם להתמודד בחייו, הן כאלה הנוגעים לרקע המשפחתי שלו, הן קשיים ביכולותיו האישיות. אף על פי כן הנאשם השלים את לימודיו התיכוניים, התגייס לצה"ל במסגרת מיוחדת והשלים את השירות. על אף הידרדרות מסויימת שגרמה לביצוע העבירה נשוא תיק זה, הנאשם אזר כח ועבר תהליך משמעותי. לנאשם הרשעות קודמות, אולם אין מדובר בעבר מכביד במיוחד, ומאז ביצוע העבירה נשוא כתב האישום לא נפתחו נגדו תיקים נוספים.

8. לא נעלם מעיני הקושי שבסטיה ממתחם הענישה לנוכח לקיומו של מאסר על תנאי בר הפעלה נגד הנאשם. אף על פי כן החלטתי להטיל על הנאשם עונש נמוך ממתחם הענישה: הנאשם שבפני הוא צעיר בתחילת דרכו, גדל בסביבה לא קלה, בעל עבר פלילי מתון, השתמש בסמים בעבר והפסיק את השימוש. נראה שזהו במובהק פרופיל של אדם "מתנדנד". הנאשם מצוי בנקודה בה עליו להכריע לאיזה כיוון ינווט את חייו. התסקירים שהוגשו וההליכים המתוארים בהם מצביעים על כך שהנאשם בחר בחירה פוזיטיבית בדרך החיובית, ועבר תהליך הכולל הן הליך טיפולי והן הפסקה של שימוש בסמים, במצב השברירי בו הוא מצוי, ראוי לעודד ולחזק את הנאשם בדרכו, ולא להטיל עליו עונש העלול לגרום להידרדרות ולמחיקת הישגי התקופה האחרונה. לשם כך בדיוק נועד החריג שבסעיף 40ד' לתיקון 113 לחוק.

ההתחשבות בשיקולי השיקום ראויה לא רק מנקודת מבטו של הנאשם, המעוניין שבית המשפט לא יחמיר בעונשו, כי אם מבחינת האינטרס של כלל החברה, אשר תינזק אף היא, אם תחת אדם צעיר שיוכל להיות אזרח הגון ומועיל תקבל לשורותיה אדם המנהל אורח חיים שולי ואינו תורם לעצמו ולחברה.

9. לאור כל האמור אני דנה את הנאשם לעונשים אלו:

א. מאסר לשישה חודשים שירוצה בעבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה. הנאשם יתייצב לביצוע עבודות השירות ביום 10.11.17 במפקדת מחוז דרום בשב"ס. מובהר לנאשם כי אי עמידה בתנאים עלולה להביא להפקעת עבודות השרות וריצוי העונש במאסר ממש.

ב. הפעלת מאסר על תנאי בר הפעלה לארבעה חודשים בתיק תת"ע 715-12-13. התנאי יופעל בחופף למאסר שהוטל על הנאשם בתיק זה, כך שבסך הכל ירצה הנאשם שישה חודשימאסר בעבודות שירות.

ג. מאסר על תנאי לארבעה חודשים למשך שלוש שנים על סעיפים 10א' ו-67 לפקודת התעבורה.
ד. פסילת רשיון נהיגה בפועל לשישה חודשים. הנאשם מצהיר עתה שאין בדיו רשיון נהיגה, והפסילה מתחילה החל מהיום.
ה. פסילת רשיון נהיגה על תנאי לשישה חודשים למשך שלוש שנים, על העבירות המפורטות בסעיף ג' לעיל.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, ה' תשרי תשע"ח, 25 ספטמבר 2017, בנוכחות הצדדים.